

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 201/22

Luksemburgā, 2022. gada 15. decembrī

Ģenerālvokāta secinājumi lietā C-204/21 | Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve)

Ģenerālvokāts A.M. Collins: Polijas likums, ar ko groza noteikumus par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju un Augstāko tiesu, ir pretrunā Savienības tiesībām

Savienības tiesības tiek pārkāptas tādēļ, ka – Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātai piešķirot kompetenci lietās, kas saistītas ar tiesnešu statusu, un pārkāpjot tiesnešu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību – valsts tiesām tiek liegta iespēja nodrošināt, lai Savienības tiesības vienmēr piemērotu neatkarīgas un objektīvas tiesas

Pēc tam, kad 2019. gada 20. decembrī Polija bija pieņēmusi likumu, ar ko tostarp izdarīti grozījumi šīs valsts noteikumos par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju un Augstāko tiesu (turpmāk tekstā – “Grozījumu likums”), Komisija pret šo dalībvalsti cēla prasību, lūdzot konstatēt tās pienākumu neizpildi atbilstoši vairākām Savienības tiesību normām. Komisija uzskata, ka ar Grozījumu likumu ir samazināta vai izslēgta valsts tiesu iespēja nodrošināt personām, kuras atsaucas uz Savienības tiesību aktos paredzētajām tiesībām, piekļuvi neatkarīgai un objektīvai, tiesību aktos noteiktai tiesai. Vēl Komisija apgalvo, ka, ciktāl ar Grozījumu likumu Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātai (turpmāk tekstā – “Disciplinārlietu palāta”) – kuras neatkarība un objektivitāte netiek nodrošināta – ir piešķirta kompetence lietās, kas saistītas ar tiesnešu statusu, šis likums ietekmē to tiesnešu neatkarību, kuru statusu pārbauda Disciplinārlietu palāta. Turklāt Komisija norāda, ka, nosakot tiesnešiem pienākumu sniegt informāciju par viņu sabiedrisko un sociālo darbību apvienībās un bezpeļņas fondos, tostarp par piederību kādai politiskai partijai pirms to iecelšanas amatā, un publicēt šādu informāciju, ar Grozījumu likumu tiek pārkāptas viņu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību.

Komisija arī lūdza Tiesu uzdot Polijai – gaidot spriedumu pēc būtības šajā pārkāpuma procedūrā – apturēt vairāku Grozījuma likuma tiesību normu piemērošanu. Ar 2021. gada 14. jūlija rīkojumu ¹ Tiesas priekšsēdētāja vietniece apmierināja Komisijas pieteikumu par pagaidu noregulējumu. Ar 2021. gada 27. oktobra rīkojumu ² Tiesas priekšsēdētāja vietniece piesprieda Polijai samaksāt Komisijai kavējuma naudu 1 000 000 EUR par katru dienu līdz brīdim, kad tā pilnībā izpildīs 2021. gada 14. jūlija rīkojumu, vai, ja tas netiek darīts, līdz dienai, kad lietā C-204/21 tiks pasludināts spriedums.

Secinājumos, ko šodien nolasījis ģenerālvokāts Entonijs Maikls Kolinss [Anthony Michael Collins], viņš, pirmkārt, norāda, ka ar Grozījumu likumu Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātai (turpmāk tekstā – “Ārkārtas lietu palāta”) tiek piešķirta ekskluzīva kompetence izskatīt sūdzības, tostarp par tiesneša vai tiesas neatkarības neesamību, un nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus šajā kontekstā. Šajā ziņā ģenerālvokāts uzsver – apstāklis, ka Ārkārtas lietu palātai tiek piešķirta kompetence izskatīt šos jautājumus, **pats par sevi** neliedz

¹ Rīkojums, 2021. gada 14. jūlijs, Komisija/Polija (C-204/21 R, skat. arī Paziņojumu presei Nr. 127/21).

² Rīkojums, 2021. gada 27. oktobris, Komisija/Polija (C-204/21 R, skat. arī Paziņojumu presei Nr. 192/21).

valsts tiesām iespēju pārbaudīt, vai tiesnesis vai tiesa atbilst neatkarības prasībai. Tieši otrādi – ja šīm tiesām ir šaubas, vai ir ievērota neatkarības prasība, tās var vēsties Ārkārtas lietu palātā, lai tā pieņem lēmumu. Tāpēc ģenerālvokāts ierosina Tiesai noraidīt Komisijas prasību daļā, kurā tā apstrīd Ārkārtas lietu palātai piešķirtās ekskluzīvās kompetences likumību.

Otrkārt, ģenerālvokāts norāda, ka Grozījumu likums **liedz jebkurai Polijas tiesai izvirzīt vai izskatīt jautājumu par to, vai tiesnesis ir ticis likumīgi iecelts amatā, un par to, vai viņš var spriest tiesu**. Ģenerālvokāts uzskata, ka šis aizliegums pārsniedz tiesas pienākumu atturēties no Republikas prezidenta veiktas tiesneša iecelšanas akta pārbaudīšanas un **liedz Polijas tiesām izskatīt jautājumus par tiesas sastāva neatkarību**.

Treškārt, ģenerālvokāts norāda, ka saskaņā ar Grozījumu likumu **par disciplinārpārkāpumu var uzskatīt tiesneša veiktu pārbaudi par atbilstību prasībām par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu, tai skaitā lēmumu nosūtīt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu**. Tā kā Disciplinārlietu palāta neatbilst neatkarības un objektivitātes prasībām³, pastāv paaugstināts risks, ka **attiecīgās Grozījumu likuma tiesību normas tiks interpretētas tā, lai atvieglotu disciplināro pasākumu izmantošanu nolūkā ietekmēt tiesu nolēmumus**.

Ceturtkārt, ģenerālvokāts E.M. Kolinss norāda, ka, lai gan **Disciplinārlietu palāta nav neatkarīga un objektīva tiesa**, ar Grozījumu likumu tai ir piešķirta kompetence izskatīt lietas, kas tieši ietekmē tiesnešu un tiesnešu palīgu statusu un amata pienākumu pildīšanu. Pie šādām lietām pieder lietas par pieprasījumiem atļaut ierosināt kriminālprocesu pret tiesnešiem un tiesnešu palīgiem vai viņus aizturēt, lietas darba tiesību un sociālā nodrošinājuma jomā attiecībā uz Augstākās tiesas tiesnešiem un lietas par šo tiesnešu piespiedu pensionēšanu.

Tādēļ ģenerālvokāts uzskata, ka **ne Grozījumu likuma normas par aizliegumu tiesnešiem izskatīt jautājumus par tiesas neatkarību, ne atbilstošie disciplinārie pasākumi, ne kompetences piešķiršana Disciplinārlietu palātai šajās jomās neatbilst prasībai par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu Savienības tiesību izpratnē**. Tāpēc ģenerālvokāts E.M. Kolinss ierosina **Tiesai apmierināt Komisijas prasību daļā, kas attiecas uz šiem pamatiem**.

Visbeidzot, tiesnešu pienākums paziņot par piederību kādai politiskajai partijai, dalību kādā apvienībā vai amatu bezpeļņas fondā, kā arī publicēt šādus datus – ģenerālvokāta ieskatā – var izraisīt **sensitīvu datu apstrādi** VDAR izpratnē. Šajā kontekstā viņš uzsver, ka Polija nav norādījusi, kādus pasākumus tā veikusi, lai aizsargātu tiesnešu tiesības uz šādu personas datu aizsardzību un tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, **un tas jau pats par sevi ir šo tiesību aizskārums**.

PIEZĪME. Ģenerālvokāta secinājumi Tiesai nav saistoši. Ģenerālvokāta uzdevums ir, rīkojoties pilnīgi neatkarīgi, piedāvāt Tiesai juridisku risinājumu viņam nodotajā lietā. Tiesas tiesnešu apspriedes par šo lietu sāksies tikai tagad, un spriedums tiks pasludināts vēlāk.

PIEZĪME. Prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi var celt Komisija vai cita dalībvalsts pret valsti, kas nav izpildījusi pienākumus, kuri izriet no Savienības tiesībām. Ja Tiesa konstatē valsts pienākumu neizpildi, attiecīgajai dalībvalstij ir jāizpilda spriedums cik vien ātri iespējams. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi spriedumu, tā var celt jaunu prasību, lūdzot noteikt naudas sodus. Tomēr, ja Komisijai netiek paziņoti direktīvas transponēšanas pasākumi, Tiesa saskaņā ar Komisijas ieteikumu var noteikt sankcijas pirmā sprieduma stadijas laikā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns secinājumu [teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē to sniegšanas dienā.

³ Spriedums, 2021. gada 15. jūlijs, Komisija/Polija (C-791/19, skat. arī Paziņojumu presei Nr. 130/21).

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎(+352) 4303 6005.

Secinājumu nolasīšanas attēli ir pieejami no [Europe by Satellite](#) ☎(+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

